

הריבויים, ואומר: ריבוי המתיר בא להתיר את השחווטה, והריבוי האוסר בא לאסור את המשולחת!?

ומפרשין: אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: לא מצינו בעלי חיים שאסורים איסור עולם, (19) ובהכרח שאת המשולחת בא הכתוב להתיר, שאם אסורה היא, הרי אין לה מתיר.

מתקיף לה רב שמואל בר רב יצחק ליסוד זה שאמר רבי יוחנן:

וכי אטו לא מצינו בעלי חיים שאסורין איסור עולם! ? והרי בהמת מוקצה ב-תז [שהוקצתה לתקרובת עבודה זרה], (1) ונעבד [בהמה שעבדו לה עבודה זרה], דבעלי חיים נינהו, ואסירי לגבוה איסור עולם! ? (2)

ומשנינן: כי אסירי לגבוה, אבל להדיוט מישראל שרי, ואנו לא אמרנו אלא באיסור להדיוט כבמשולחת.

תו מתקיף לה רבי ירמיה ליסודו של רבי יוחנן:

1. נתבאר על פי רש"י, וראה מה שכתב על זה בתוספות רי"ד ובריטב"א, וראה תמורה כט א.

2. א. כדאמר בתמורה כח א: כתיב: [ויקרא א ב]: "אדם כי יקריב מכם קרבן לה', מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם", ולמדנו: "מן הבהמה" להוציא את הרובע ונרבע, "מן הבקר" להוציא את הנעבד, "מן הצאן" להוציא את המוקצה, רש"י.

הקשה הרשב"א: למה לא מקשה הגמרא מעגלה ערופה שהיא אסורה מחיים ואסורה איסור עולם! ? שמא תאמר: דשאני עגלה ערופה שאיסורה מחמת עריפתה, אם כן מאי מקשה [בהמשך הסוגיא] משור הנסקל ורובע ונרבע, והרי אף אלו אינם אסורים אלא מחמת שנגמר דינן למיתה! ?

ותירץ: שאני "רובע ונרבע, שאין עיקר איסורן אלא מחמת מעשה שנעשה בהם מחיים שלא לדעת מיתה, מה שאין כן בעגלה ערופה שעיקר ירידתה לנחל איתן לדעת עריפתה".

והוסיף, שלפי פירוש זה, מה שהקשתה הגמרא ממוקצה ונעבד אין עיקר הקושיא אלא מנעבד, שהרי מוקצה איסורו הוא מחמת שהקצוה לשוחטו לעבודה זרה דומיא דקדשים,

היא אסורה משעת לקיחה עד שעת שילוחה, ולשיטת התוספות אפילו לרבי יוחנן היא אסורה משעת שחיטה עד שילוחה.

19. כן הוסיף רש"י על דברי הגמרא; וראה ברשב"א שהקשה: "קשיא לי והא משולחת עצמה אסירה משעת שחיטה עד שעת שילוח לפי מה שפירשנו למעלה [כלומר: לפי שיטת התוספות והרשב"א דלא כרש"י שלפי רבי יוחנן — שהוא בעל המימרא כאן — אין המשולחת אסורה כלל]! ?

ותירץ: "ויש לומר, דהתם משום דקאי למצוותו דהיינו שילוח, ולאחר שנעשית מצותו קאמר, והיינו דלא פריך ליה מקדשים וחטאות המתות, וכן נראה מפירושו של רש"י ז"ל שפירש לא מצינו בעלי חיים שאסורין לעולם".

ומבואר מדבריו, שכוונת הגמרא "לא מצינו בעלי חיים שאסורין" וכוונת רש"י שפירש: "איסור עולם", היינו: שלא מצינו בעלי חיים שאסורים אחר שנעשית מצותם; ואין להקשות: אם כן למה תיאסר השחווטה אחר שנעשית מצותה, כי לא אמרנו אלא בבעלי חיים שנאסרו מחיים; ומיהו צריך ביאור, אם הסברא היא משום שנעשית מצותה, אם כן מה לי בעלי חיים מה לי ציפור שחווטה! ?

להתיר את המשולחת — הוא דאתא, והרי החווא קרא ד"שדה" מיבעי ליה [נצרך הוא ללמד], לכדתניא:

זה שאמרה תורה: ושלח את הצפור החיה על פני השדה", ללמד הוא בא:

שלא יעמוד דרך משל ביפו שחומתה גובלת עם הים, ויזרקנה לים, משום דבעינן שיזרקנה ל"שדה"; ולא יעמוד דרך משל בנבת שחומתה גובלת עם המדבר, ויזרקנה למדבר שאינו "שדה"; ושלא יעמוד חוץ לעיר, ויזרקנה בתוך העיר.⁽⁵⁾

אלא כל שעומד בעיר [יעמוד בעיר] ויזרקנה חוץ לחומה של העיר.

ואם כן האיך נלמוד מ"שדה" שהמשולחת

הרי שור רובע את האשה, ונרבע מן האיש בעדים⁽³⁾ ונגמר דינם לסקילה, דבעלי חיים נינהו, ואסירי להדיוט באכילה והנאה,⁽⁴⁾ ואין להם היתר לעולם!?

אלא אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי: לא מצינו רוב בעלי חיים שאסורים איסור עולם.

דבי רבי ישמעאל תנא מקור להיתר משולחת:

משום דאמר קרא גבי ציפור המשולחת: "ושלח את הצפור החיה על פני השדה", וללמד הוא בא: כשדה, מה שדה מותרת, אף האי ציפור המשולחת נמי מותרת.

ומקשינן: וכי אטו האי "שדה" להכי —

מרובע ונרבע שהם אסורים לגבוה אפילו קודם גמר דין; וראה מהרש"א.

ב. שיטת רבינו תם, ששור הנסקל אינו נאסר מחיים; והנה מה שאמרו כאן: "לא מצינו בעלי חיים שהם אסורים איסור עולם" היינו שאסורים הם מחיים לעולם, שהרי ציפור השחוטה אף היא בעלי חיים ואסורה לעולם, ואם כן צריך ביאור מאי מקשה הגמרא משור הנסקל, והרי לשיטת רבינו תם אף הוא אינו אסור מחיים! ? וראה מה שכתבו בזה התוספות כאן ובזבחים ע א א.

5. א. מרש"י נראה שגורס: ויזרקנה חוץ לעיר, וביאר את הטעם, מדכתיב: ושלח את הצפור החיה אל מחוץ לעיר [כלומר, דכתיב: "על פני השדה"], מכלל דעומד בעיר ומשלחה אל החוץ, דאי בעומד חוץ לעיר מאי "ושלח אל מחוץ לעיר" איכא, הרי אף מתחילה קודם שילוח היתה הצפור מחוץ לעיר.

ב. העירו האחרונים, הרי מצורע משתלח חוץ

אלא משום שבכל מקום דורשת הגמרא להוציא מוקצה ונעבד ביחד, לכן נקטה כאן הגמרא מוקצה ונעבד.

3. ביארו רש"י והתוספות, שלכן נקטה הגמרא "בעדים", כדי לאפוקי על פי בעלים או על פי עד אחד שאינם אסורים להדיוט, שהרי אין גומרים את הדין על פיהם.

4. א. כמבואר לעיל דף נו ב; ומסוגיא זו הוכיחו התוספות בכריתות כד א, שאם כי הפסוק המלמד איסור אכילה והנאה בשור הנסקל נאמר בשור שהרג את האדם, מכל מקום הוא הדין בשור הנסקל משום רובע ונרבע.

ומיהו לשון הגמרא צריך ביאור: למה מקשה הגמרא דוקא מרובע ונרבע ולא משור שהרג את האדם! ?

ותירץ הריטב"א: משום שאלו שנים הם, לכן מקשה מהם; ועוד, משום שהקשתה הגמרא לעיל ממוקצה ונעבד, לפיכך מקשה הגמרא

כי ודאי לא אמרה תורה: שלח את הצפור ותהא לתקלה למוצאה, שהמוצא אינו יודע שהיא אסורה בהנאה כי אינה מכירה, ונכשל בהנאתה.⁽⁶⁾

שינונו במשנה: המקדש ... בשער נזיר ... אינה מקודשת:

ומפרשינו: מנלן ששער נזיר אסור בהנאה?

דאמר קרא גבי נזיר: "קדש [הדל"ת בחולם וחסר וי"ו] יהיה גדל פרע שער ראשו", ולכך כתבה התורה בחסרון וי"ו, כדי לקרותו "קודש", וללמדנו: גידולו יהיה קדוש.⁽⁷⁾

מותרת, והרי נצרך פסוק זה ללמדנו את סדר השילוח!?

ומפרשינו: ואידך כלומר: תנא דבי רבי ישמעאל שלמד מ"שדה", שהמשולחת מותרת בהנאה, אמר לך:

אם כן — שאינו בא אלא ללמד את סדר השילוח — נכתוב קרא: "ושילח על פני שדה", מאי "השדה"?! שמע מינה תרתי דינים, הן סדר שילוח, והן שהמשולחת מותרת בהנאה!

רבא אמר מסברא יש להתיר את המשולחת:

היינו סומכים על סברא זו, שהרי אפשר לקשור בה שום דבר לסימן, "ובלאו הכי נמי לא שייך כל כך הא דשלח לתקלה, דלא אסר קרא אלא בודאי משולחת למי שמכיר בה, אבל ספיקא ודאי שרי, דציפורי מצורע לא שכחי, וקיימא לן כל דפריש מרובא פריש, וכיוצא בזה מפרש הריטב"א ז"ל בחידושיו, ועיין בתוספות פרק כל הבשר דף קטו".

וב"ברכת אברהם" העיר על זה, שאם כי מי שימצאנה יהא מותר לאוכלה משום "כל דפריש מרובא פריש", מכל מקום אסור להכשילו ולגרום לו שיעבור על איסור; וראה עוד שם מה שיש להעיר בזה מדין ביטול ברוב, ובדין "אין מבטלין איסור לכתחילה", ומה שהביא שם בשם ה"נודע ביהודה" מהדורא תניינא יורה דעה סימן מה. 7. במשנה במסכת עבודה זרה עד א שנינו: "אלו אסורין ואוסרין בכל שהו [אפילו אחד באלף לא בטיל]: יין נסך וכו' וציפורי מצורע ושער נזיר וכו' וחולין שנשחטו בעזרה הרי אלו אסורין וכו'"; וכתב רש"י שם: וציפורי מצורע וחולין שנשחטו בעזרה, איסורי הנאה הן ובקידושין מפרש להו; ושער נזיר דאיסורי הנאה הוא דכתיב: "ונתן על האש אשר תחת זבח

לשלש מחנות וחוץ לכל הערים המוקפות חומה מימות יהושע בן נון, וטהרת המצורע בצפורים נעשית במקום מושבו, ואם כן האיך שינונו: שלא יעמוד ביפו ויזרקנה לים, והרי יפו היא מן הערים המסופקות שמא מוקפות הם חומה מימות יהושע בן נון, והמצורע משתלח מהם!?

6. א. כתב רש"י, שהפסוק דלעיל: "כל צפור טהורה תאכלו", אסמכתא בעלמא היא להתיר את המשולחת; והעיר ה"פני יהושע", שלא הוצרך רש"י לפרש כן אלא לפי ריש לקיש הסובר: משולחת אסורה מחיים משעת לקיחה, ולא הותרה אלא לאחר שילוח, אבל לפי רבי יוחנן — לדעת רש"י עצמו — הסובר: משולחת לא נאסרה כלל, אם כן אין זו אסמכתא בעלמא, כי צריך את הפסוק כדי להתירה מחיים; וראה מה שכתב לפרש דברי רש"י בדרך אפשר. ב. עוד העיר ה"פני יהושע", שולוי דברי רש"י היה אומר שאינו אסמכתא בעלמא, ואין מועיל סברת "לא אמרה תורה שלח לתקלה" אלא כדי שלא נהפך את הכתובים, וכדמקשה הגמרא לעיל, אבל בלי פסוק כלל היינו אוסרים מ"וזה אשר לא תאכלו מהם" את שניהם, ולא

הרי שרבי שמעון מתיר פטר חמור בהנאה, ואילו משנתנו סוברת שפטר חמור אסור בהנאה, ולכן אינה מקודשת בו.

אמר דחה רב נחמן אמר רבה בר אבוח: משנתנו במקדש בפטר חמור **לאחר עריפה,** ודברי הכל היא, שאף רבי שמעון לא התיר אלא קודם עריפה.⁽⁹⁾

שנינו במשנה: המקדש ... **בכשר בחלב** ... אינה מקודשת:

ומפרשינו: **מנלן** שבשר המתבשל בחלב אסור בהנאה?

דתנא דבי רבי ישמעאל: "לא תבשל גדי בחלב אמו" שאמרה תורה שלש פעמים:

ומקשינו: אם כן נאמר: **אי מה קדש תופס את דמיו ויוצא לחולין, אף שער נזיר תופס את דמיו ויוצא לחולין!**?

מי קרינן "קדוש" דמשמע: שם קדושה, עד שנאמר הוא ודמיו קדושים! ? והרי סוף סוף "קדוש" קרינן, ולכך קראתו התורה "קדוש" כדי ללמד: הוא יהיה קדוש ולא דמיו.⁽⁸⁾

שנינו במשנה: המקדש ... **בפטר חמור** ... אינה מקודשת:

שואלת הגמרא: האם **נימא דמתניתין** – האוסרת פטר חמור בהנאה – **דלא כרבי שמעון, דתניא:**

פטר חמור אסור בהנאה, דברי רבי יהודה; ורבי שמעון מתיר.

8. ראה בגמרא לעיל נו ב גבי "פן תקדש" האמור בכלאי הכרם, ומקשה הגמרא: אי מה קודש תופס דמיו וכו', וראה ב"המקנה" וב"עצמות יוסף".

9. א. כתב רש"י: "דאמר התם [בכורות ט ב]: ומודה רבי שמעון לאחר עריפה שהוא אסור, וגמר "עריפה עריפה" מעגלה ערופה".

וצריך ביאור: הרי עגלה ערופה אסורה אף קודם עריפה, דכפרה כתיב בה כקדשים, וכמבואר לעיל נו א: "ירידתה לנחל איתן היא אוסרתה"! ? ומיהו ראה ברש"י לעיל שכתב: "ירידתה לנחל איתן, היא הגורמת לה שם עריפה, ואוסרתה", ואם כן משמע שביסוד הדין העריפה היא האוסרת, וראה גם ברשב"א שהובא לעיל בהערה 2, וראה עוד בתוספות לעיל נו א ד"ה כפרה, שכתבו בתירוץ אחד, דעיקר הלימוד לאיסור הנאה בעגלה ערופה אינו אלא מ"וערפו שם", דילפינן "שם תהא קבורתה", הרי דעיקר האיסור הוא משום העריפה; [וראה שם ברש"י,

השלמים".

ותמהו על רש"י: הרי אף שער נזיר מתפרש במסכת קידושין, ולמה הביא רש"י דרשה אחרת, [ואף שמקורו מן הירושלמי שם, מכל מקום למה הניח רש"י את הבבלי והלך אצל הירושלמי! ?] וביאר ב"חידושי מרן רי"ז הלוי" [עמוד כז טור ב מדפי הספר], דודאי מן הכתוב שהביא רש"י יש ללמוד ששער נזיר אסור בהנאה, וככל דבר שנאמר בו דין שריפה, אלא שמשם אין ללמוד אלא על שער נזיר שגילח ביום תגלחתו, שעל שער זה נאמר שיתננו תחת האש, אבל שער נזיר שלא ביום תגלחתו, וכגון שגילחוהו לסטים באמצע ימי נזירותו, לא ידענו מההוא קרא, ולזה צריך המקרא המבואר כאן; ומיהו עדיין צריך ביאור, כי בפשוטו היה נראה, שמאחר שנאסר שער הנזיר אפילו שלא ביום תגלחתו, אם כן מטעם זה עצמו אסור הוא ביום תגלחתו, ואם כן לא היה לרש"י להביא המקרא שהביא; וראה שם מה שביאר בזה.

אחד בא ללמד על איסור אכילה של בשר שנתבשל בחלב.⁽¹⁰⁾

ואחד בא ללמד על איסור הנאה ממנו.

ואחד בא ללמד את איסור הבישול עצמו.

ומפרשינן: מתניתין — האוסרת בשר בחלב בהנאה — דלא כי האי תנא, דתניא: רבי שמעון בן יהודה אומר [משום רבי שמעון בן יוחאי]:⁽¹¹⁾

בשר בחלב אסור באכילה, ומותר בהנאה, שנאמר: "כי עם קדוש אתה לה' אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו", ולחלן הוא אומר: "ואנשי קודש תהיון לי ובשר בשדה טריפה לא תאכלו, לכלב תשליכון אותו", מה לחלן: אסור באכילה ומותר בהנאה שהרי אמרה תורה: "לכלב תשליכון אותו", אף כאן

בבשר בחלב — אסור באכילה, ומותר בהנאה.

שינו במשנה: המקדש ... וחולין שנשחטו בעזרה ... אינה מקודשת:

ומפרשינן: מנא הני מילי שחולין שנשחטו בעזרה אסורים בהנאה?

אמר רבי יוחנן משום רבי מאיר:

אמרה תורה: שחוט את שלי בשלי [שחוט את זבחי בחצירי] —⁽¹²⁾

ואמרה תורה: שחוט את שלך בשלך [חולין שלך בחצירך] —⁽¹³⁾

והרי הם למדים זה מזה:

שהביא מקור לאיסור הנאה בעגלה ערופה, ממה שנאמר: "וערפו שם".

ב. גרסינן בבכורות י ב: "המקדש בפטר חמור אינה מקודשת, לימא מתניתין דלא כרבי שמעון?! אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה: לאחר עריפה ודברי הכל; איכא דאמרי: הא [משנתנו דקדושי] מני, לא רבי יהודה ולא רבי שמעון, אי רבי שמעון תיקדש בכוליה [שהרי הוא מתיר בהנאה], אי רבי יהודה [האוסר בהנאה] תיקדש בהך דביני ביני, [אף שאסור הוא בהנאה, מכל מקום יכולה היא לפדותו בשה השוה מעט ומרויחה את ערך ההפרש]?! אמר רבה בר אבוה אמר רב: לעולם רבי יהודה, וכגון שאינו שוה אלא שקל", [ואם כן אינה מרווחת כלום, דהיא משנה כרבי יוסי ברבי יהודה, הסובר שהשה צריך שישוה שקל, כמבואר שם]; וראה מה שכתב הרשב"א כאן לבאר למה לא הזכירה הגמרא כאן את כל זה.

10. ומשום כך אמרה התורה בלשון "לא תבשל", כי אין האיסור אלא בבשר שנתבשל בחלב, ריטב"א.

11. על פי רבי עקיבא איגר.

12. וכמו שנאמר: "ושחט את בן הבקר לפני ה'", רש"י.

13. וכמו שנאמר: "כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך כאשר דבר לך, ואמרת אוכלה בשר כי תאוה נפשך לאכול בשר, בכל אות נפשך תאכל בשר. כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה' אלהיך לשום שמו שם, וזבחת מבקרך ומצאנך אשר נתן ה' לך כאשר צויתך, ואכלת בשעריך בכל אות נפשך", הרי שאמרה תורה לשחוט חולין בשעריך, רש"י.

ומשנינן: כי אמר קרא גבי "שחוטני חוץ":
 "ואל פתח אהל מועד לא הביאו, להקריב
 קרבן לה' [לפני משכן ה', דם יחשב לאיש
 ההוא דם שפך] ונכרת", ולכך הוסיפה
 התורה ואמרה: "קרבן", ולא אמרה
 "להקריב לה'", כדי ללמד: על קרבן הוא
 ענוש כרת כששחטוהו בחוץ, אבל על חולין
 שנשחטו בעזרה אין הוא ענוש כרת.

ומקשינן: אם כן, הרי איכא למיפרך על עצם
 הלימוד מ"שחוטני חוץ" על חולין שנשחטו

מה שלי בשלך, קדשים שנשחטו בחוץ,
 אסור בהנאה, שהרי מי יתיר את האיסור
 שהיה עליהם מחיים, כיון שאין דמו נזרק
 — (14)

אף שלך בשלי דהיינו חולין שנשחטו בעזרה,
 אסור בהנאה.

ומקשינן: ומאחר שהם למדים זה מזה,
 נאמר: אי מה שלי בשלך ענוש כרת על
 שחיטתו, (15) אף שלך בשלי [חולין בעזרה]
 יהא ענוש כרת על שחיטתו?!

כלל; וראה שם שהביא ראייה לדבריו, מכל
 מקום מעילה פקע מהם, שהרי "קדשים שמתו
 יצאו מידי מעילה"; ואם כן נאמר, דכשם
 שקדשים בחוץ פקע מהם דין המעילה שהיה
 להם מקודם, כך חולין בעזרה יפקע מהם איסור
 אבר מן החי ויהיו מותרים אפילו באכילה וכל
 שכן בהנאה; וראה עוד ברש"י שפירש דבריהם
 שלא כדברי זה ולא כדברי זה; וראה מה שכתב
 ב"ברכת אברהם" בשם הגר"ח והגר"י; וראה
 עוד ב"בית הלוי" חלק א סימן לא, וראה עוד
 ב"קהלות יעקב" הנדמ"ח סימן מד שהאריך
 בענין קדשים שמתו אם יצאו רק מידי מעילה או
 שאין בהם איסור כלל, ראה שם.

ולכן פירשו התוספות באופן אחר: "מה שלי
 בשלך אסור, ואין להם תורת קדשים לעלות
 למזבח לפטור הבעלים, אף שלך בשלי לא היה
 להם תורת חולין ולא חזו להתרה דשייך בהו
 דהיינו אכילה". ולכאורה דבריהם צריכים ביאור:
 דמכל מקום מי אסרם בהנאה?! וראה מה שכתב
 המקנה בד"ה ברש"י.

15. וכמו שנאמר בפרשת "שחוטני חוץ" [ויקרא
 יז]: "איש איש מבית ישראל ... או אשר ישחט
 מחוץ למחנה. ואל פתח אוהל מועד לא הביאו
 להקריב קרבן לה' לפני משכן ה', דם יחשב

14. א. נתבאר על פי לשון רש"י; ובפשוטו צריך
 לפרש כוונתו, שאף אם ישחוט סמוך לעזרה הרי
 יפסל הדם ביוצא, ושוב לא יוכל לזורקו; ויש מי
 שפירש, ששחיטה בחוץ אינה מקדשת את הדם.
 וב"ברכת אברהם" הקשה: הרי אין השחיטה
 בחוץ סיבת האיסור, אלא העדר הזריקה, ואיך
 נלמד מזה לאסור משום שנשחט בחוץ?! וראה
 מה שכתב שם.

ב. הקשו התוספות: "דכמו כן מצינו שזריקה
 מוציאה מידי מעילה, ואפילו הכי אמרינן:
 "קדשים שמתו יצאו מידי מעילה", ואף על גב
 שלא נזרק הדם, וכמו כן נאמר שהשחיטה תוציא
 מידי איסור אבר מן החי, ויהיו מותרים
 באכילה".

והמהרש"א נתקשה בהבנת דבריהם, שלא
 היה להם אלא להקשות: הרי קדשים שמתו
 מוציאים מידי מעילה, ואם כן שחיטה בחוץ
 תוציא מידי מעילה, ואף על פי שלא נזרק הדם;
 ואם נאמר ששחיטה אינה כמו מיתה [שהרי
 בפנים אינה מועילה להוציא מידי מעילה], אם
 כן מה ענין אבר מן החי לכאן?!

והמהר"ם ביאר את כוונת דבריהם, דהכי
 מקשה: והרי קדשים בחוץ אף על גב שאיסור
 ההנאה שבהם לא פקע [ודלא כמהרש"א, שנראה
 מדבריו, דבקדשים שנשחטו בחוץ אין איסור

בעזרה שהם אסורים בהנאה, כי: **מה ל"שלי בשלך" שכן ענוש כרת על השחיטה**, תאמר ל"שלך בשלי" שאין ענוש כרת על השחיטה, והיות ואינו ענוש כרת אף לא יאסר בהנאה!?

אלא מכח קושיא זו **אמר אביי, דמהכא יש ללמוד לחולין שנשחטו בעזרה שהם אסורים בהנאה; דתניא:**

נאמר [ויקרא ג א]: **"ואם זבח שלמים קרבנו ... ושחטו פתח אוהל מועד"**, ומשמע: אותו תשחט פתח אוהל מועד, ולא חולין פתח אוהל מועד —

ונאמר עוד [ויקרא ג ו]: **"ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים ... ושחט אותו לפני אוהל מועד"**, ואף מפסוק זה משמע: אותו תשחט פתח אוהל מועד, ולא חולין פתח אוהל מועד —

ונאמר עוד [ויקרא ג יב]: **"ואם עז קרבנו [לשלמים] ... ושחט אותו לפני אוהל מועד"**, ואף מפסוק זה משמע: אותו תשחט פתח אוהל מועד, ולא חולין פתח אוהל מועד —

ותלתא קראי יתירי [שלש כתובים מיותרים, שהרי היה יכול לומר בכולם "ושחט"] ללמד: שלא ישחט חולין בעזרה **מה תלמוד לומר**, כלומר: למה צריכים שלשה פסוקים ללמד על כך?

ומפרשת הברייתא: **לפי שנאמר** [דברים יב כ]: **"כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך כאשר דבר לך ואמרת אוכלה בשר כי תאווה נפשך**

לאכול בשר בכל אות נפשך תאכל בשר. כי ירחק ממך המקום [אשר יבחר ה' אלהיך לשום שמו שם] **וזבחת מבקרך ומצאנך אשר נתן ה' לך כאשר צויתך ואכלת בשערך בכל אות נפשך**", ובפרשה זו התיר להם הקב"ה לאכול בשר תאווה — מבהמות הראויות לקרבן — שנאסר להם במדבר. (16)

ולמדנו: **ברחוק מקום** [חוץ לעזרה] **אתה זובח חולין, ואי אתה זובח חולין במקום קרוב** [בעזרה], **פרט לחולין שלא ישחטו בעזרה.**

ומפרשת הברייתא, שבהכרח אין די בפסוק זה, וצריכים מיעוט נוסף, ומשום:

שהרי **ואין לי ללמוד מפסוק זה אלא שיהיה אסור לשחוט בעזרה**, אלא חולין **תמימים הראוים ליקרב** שבאלו הפרשה מדברת, כי על אלו בלבד נצטוו במדבר להביאם ולהקריבם, ואלו הותרו להם בפרשה זו —

מנין לרבות אף חולין **בעלי מומין** שאינם ראויים ליקרב, שאף הם לא יישחטו בעזרה —

ואפילו אם הייתי נדחק ואומר, **שמרבה אני את הבהמות בעלי מומים** שהם אסורים לישחט בעזרה, **שכן הוא מין הכשר** להקריבו לקרבן, ודומה למה שנאסר להם במדבר.

עדיין הייתי אומר: **מנין לרבות** אף **את החיה** שאינה מין הכשר לקרבן, שיהא אסור לשוחטה בעזרה —

16. אלא היו חייבים להקדיש אותם לקרבן ולשוחטם במשכן, והיו אוכלים את הבשר הנותר

לאיש ההוא דם שפך ונכרת האיש ההוא מקרב עמו".

ואפילו אם הייתי נדחק ואומר שמרבה אני את החיה שהיא בשחיטה כבהמה, (17) ודומה לה בפרט זה –

עדיין הייתי אומר: מנין לרבות אף את העופות שדין שחיטתם אינו מפורש בתורה, שאף הם לא יישחטו בעזרה?

ולפיכך תלמוד לומר: "ושחטו" "ושחט אותו" "ושחט אותו", שלשה מיעוטים, ושוב, לא די שנפרש את המיעוט על עופות שהם ודאי צריכים מיעוט מיוחד, אלא אף על בעלי מומין וחיה, כי מאחר שנכתבו מיעוטים, מסתבר שללמד את שלשת אלה בא הכתוב, ולא מסברא הם נלמדים כפי שהיינו יכולים לידחק. (18)

ממשיכה הברייתא לבאר:

יכול לא ישחוט חולין בעזרה, ואולם אם עבר ושחט חולין בעזרה יהא מותר באכילה?

לפיכך תלמוד לומר: "כי ירחק ממך המקום

... זבחת ... ואכלת בשעריך": מה שאתה זוכה ברחוק מקום אתה אוכל, ואי אתה אוכל מה שאתה זוכה במקום קרוב, פרט לחולין שנשחטו בעזרה.

ואין לי אלא חולין תמימים הראוים ליקרב א-11 שהם אסורים באכילה כשנשחטו בעזרה, מנין לרבות אף חולין בעלי מומין שהם אסורים באכילה כשנשחטו בעזרה –

ואפילו אם הייתי נדחק ואומר שמרבה אני בעלי מומין שהם אסורים באכילה כשנשחטו בעזרה, שכן מין הכשר להקרבה –

עדיין הייתי אומר: ומנין לרבות את החיה שהיא אסורים באכילה כשנשחטה בעזרה –

ואפילו אם הייתי נדחק ואומר, שמרבה אני את החיה שהיא אסורה באכילה כשנשחטה בעזרה, משום שהיא בשחיטה כבהמה –

עדיין הייתי אומר: מנין לרבות את העופות שהם אסורים באכילה כשנשחטו בעזרה?

כדין אכילת קדשים.

17. כתב רש"י: "שהיא בשחיטה כבהמה: ואיתקש לפסולי המוקדשין [שנפדו במומן] בפרשה זאת: [ואכלת בשעריך בכל אות נפשך]. אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו, ודרשנין ליה בשחיטת חולין [כח א], מה פסולי המוקדשין בשחיטה, אף צבי ואיל בשחיטה [ומכאן המקור שחיה היא בשחיטה], וכיון דבשחיטה איתקש להו, איכא למיגמר נמי מינה, שלא תהא שחיטה בעזרה, דכל דבר זביחה אסר רחמנא."

ודבריו צריכים ביאור:

א. מה שהזכיר כאן פסולי המוקדשין, שהרי

לפי הסוגיא כאן מבואר, שהפסוק אינו עוסק בפסולי המוקדשין, אלא בהיתר בשר תאווה, [ראה היטב רש"י חולין כח א ד"ה מה פסולי המוקדשין].

ב. מתחילת דבריו משמע, שלא היינו אומרים שהפסוק מדבר על חיה, אלא משום שבפרשה זו עצמה הוקשה החיה לבהמה לענין שחיטה, וסוף דבריו משמע דאף בלי זה, אלא מאחר שנתרבתה החיה לשחיטה, והתורה הרי אמרה "וזבחת" [דהיינו שחיטה], אם כן משמע דכל דבר זביחה אסר רחמנא.

18. נתבאר על פי הב"ח בהגהת רש"י; ולפי